

Kunst

omkring trollden

Informationsavis fra Museums- og kunstforeningen for Vejen og omegn

DUO VIVO

Duo Vivo er navnet på en duo bestående af violinisten Christine Enevold Gjesme og pianisten Marie Rørbeck.

Duo Vivo er dannet i 1996 på Det kgl. Danske Musikkonservatorium og modtog her ugentlig undervisning frem til Marie Rørbecks diplomeksamen i kammermusik i foråret 1997, hvor duoen fik karakteren 13. Duoen har siden da fået undervisning af Amalie Malling, Milan Vitek og Jiri Hlinka i Oslo.

I februar 1998 deltog Duo Vivo i P2-musiks kammermusikkonkurrence og blev belønnet med prisen for bedst udførte nye danske værker.

Christine Enevold Gjesme begyndte at spille violin som 3-årig og blev optaget på Det kgl. danske musikkonservatorium, da hun var 17 år med Peder Elbæk som lærer. Hun har også studeret hos Mr. and Mrs. Vámos i USA, Jens Ellermann i Hannover, Terje Moe Hansen i Oslo og Isaac Stern i Jerusalem. Hun er senere optaget i konservatoriets solistklasse hos Milan Vitek, hvorfra hun debuterede i december 1998. Pressen understregede efter debutkoncerten hendes gennemførte smukke klangbehandling og hendes tekniske spændvidde: "Sammenspillet under koncerten med Marie Rørbeck gav en smuk og fortættet oplevelse, der fungerede ned til mindste detalje".

Marie Rørbeck begyndte at spille klaver, da hun var 5 år. Hun blev optaget på Det kgl. danske musikkonservatorium som 16-årig med Amalie Malling som lærer. Hun har studeret tre år i Berlin hos Hans Leygraf og tog i 1997 diplomeksamen fra begge konservatorier med højeste karakterer. Marie Rørbeck var i 1992 finalist i Den europæiske radiounions konkurrence for unge solister i Bruxelles. Hun har siden været solist med adskillige danske symfoniorkestre. Ved en koncert i 1993 i Tivoli skrev Berlingske Tidende, at "...balance er det begreb, der først melder sig, når Marie Rørbeck spiller klaver ... klangen bliver venlig og strømmende". Også

Information strømmede over af begejstring ved en koncert i 1999, hvor avisen skrev, at ... "hun spillede med overbevisende teknik og sikker musikalitet, blødt, men meget kontrolleret, og succesen var indiskutabel". Overskriften lød på hendes solistoptræden: "Rørbecks aften". Både som duo og som solister har de to musikere fået stor ros.

Marie Rørbeck og Christine Enevold Gjesme

Alle disse arrangementer finder på Vejen Kunstmuseum sted.

PETERSKIRKEN I ROM

Peterskirken er katolikkernes valfartsmål og et symbol på den katolske kirkes storhed og fællesskab. Det er den største kirke i verden og en af de mest berømte. Kirkerummet er næsten 200 meter langt og 46 meter bredt i skibet og 119 meter i kuplen. Der er plads til 60.000 mennesker. Hvor kirken ligger i dag blev der omkring år 170 bygget et lille alter på det sted, hvor man mente, at apostlen Peter var blevet begravet efter korsfæstelsen på Vatikanhøjen. Senere blev der i begyndelsen af år 300 bygget en stor kirke med mange smukke mosaikker og statuer. Den blev trods mange protester nedrevet i midten af det 15. århundrede, da den var blevet meget forfalden. Det blev vedtaget at bygge den nye Peterskirke på samme sted. Byggeriet blev igangsat i år 1506 og først i år 1626 kunne kirken blive indviet.

Bygningen af kirken blev i hovedsagen udtænkt af Michelangelo, Carlo Maderno og Gian Lorenzo Bernini. Men i løbet af byggeperioden nåede femten arkitekter foruden tusindvis af håndværkere at være beskæftiget med kirkebyggeriet. Hertil kommer en række betydelige kunstnere.

I sin oprindelige ide skulle kirken have været i renæssancestil, men planerne blev undervejs ændret, så den ved fuldførelsen stod som et af de største monumenter fra baroktiden med mange værdifulde kunstsatte, hvor af en del i dag findes i Vatikanmuseet.

Også Michelangelo foretog mange ændringer, da han overtog ledelsen af byggeriet i 1547 i en alder af 72 år. Han arbejdede i 17 år på Peterskirken uden betaling og satte et uudsletteligt præg på kirken og den kæmpemæssige kuppel, der næsten var fuldført ved hans død i 1564.

Fra 1629 efter Carlo Madernos død blev Bernini udnævnt til Peterskirkens arkitekt, selv om kirken på det tidspunkt var blevet indviet. Bernini fortsatte frem til sin død i 1680

Peterskirken

Berninis baldakin-alter over Sankt Peters grav i Peterskirken i Rom

at sætte sit præg på hele bygningen. Han var billedhugger, arkitekt og maler. Fra 1624 havde han været i nær kontakt med paverne. Ikke mindre end otte paver kom han til at arbejde for, om end han ikke blev værdsat lige meget af dem alle. Allerede seks år før han blev hovedarkitekt for kirken, havde han i 1623 fået til opgave at sørge for den indre udsmykning af Peterskirken.

Et af Berninis værker blev baldakinen over Peters grav midt i Peterskirken. Baldakinen bæres af fire kolossale bronzesøjler. Som vi ser kirken i dag, er det som nævnt en barokkirke, der i det væsentligste er indrettet i 1600-tallet. Det virker overvældende, kan man måske mene. Eller ligefrem overlæsset. Mogens Nykjær har i sin bog: Peterskirken - historie og betydning (1999) fortalt om nogle af de betydninger, der ligger gemt i den barokke kirkeudsmykning. Intet er anbragt blot til pynt. Alt er nøje planlagte brikker i det puslespil, der skal betage og belære den troende og besøgende på kirkens gulv. Og vigtigst af det hele er den udvalgte apostels grav. Forstår man hvad budskaberne i kunstværkerne er, vil man se, at kirken så langt fra at være overlæsset, er et umådeligt fint afbalanceret, rigt varieret og imødekommende kunstværk. Måske det største i kristenhedens historie.

Generalforsamlingen 2000

Beretning:

Efter Svend Holm Larsens 25 år som formand for kunstforeningen kunne Poul Verner Nielsen som ny formand efter 1999-generalforsamlingen byde velkommen til de 85 fremmødte til det nye årtusinds første generalforsamling.

I beretningen blev sæsonens mange arrangementer i foreningen og på museet nævnt. Der havde været afholdt koncerter, foredrag, udflugter og udstillinger, og formanden opfordrede medlemmerne til at meddele, hvis man havde forslag eller synspunkter til foreningens aktiviteter. Foreningen havde med held forsøgt sig med cafémiljø til særlige arrangementer.

Blandt de bedst besøgte var et foredrag ved Torben Holm-Rasmussen om Ægyptens kunst. Det havde givet bestyrelsen lyst til at lave flere arrangementer fra den store verden.

I 2001 arrangeres der, foruden de traditionelle forårs- og efterårsudflugter, en tur til Berlin.

Fra det kommende program blev nævnt en forfatteraften med Ib Michael, koncerter med kor, solister og en opera aften, foredrag om Peterskirken i Rom, Japanske træsnit, Berlin, Islamisk kunst i Spanien og om Dronningens Gobeliner.

Der blev rettet en tak til alle frivillige hjælpere og en særlig tak til Martha og Svend Holm Larsens indsats. Også samarbejdet med museet blev fremhævet.

IB MICHAEL på vej

Forfatteren Ib Michael er ikke kun på vej med en ny bog. Han er også på vej til Vejen Kunstmuseum med lysbilledforedraget 'Rejsen til det grønne firben' - om indianere i Amazonjunglen, Ecuador og Peru.

En aften, der er arrangeret af Museums- og kunstforeningen for Vejen og Omegn, Vejen Bibliotek, Vejen Kunstmuseum og Ældresagen. Den afholdes torsdag d. 5. oktober som anført under 'tid og sted'. Efterårets nye bog er dagbogsblade omkring årtusindskiftet. De vidner igen om Ib Michaels mange rejser, for også i disse år kom han rundt i det meste af verden.

Vindere i lodtrækning

I forbindelse med generalforsamling blev der foretaget lodtrækning blandt medlemmer om kunstgenstande.

Vinderne af hovedgevinsterne blev:

Jørgen Petersen, Gesten, Mona Udesen, Vejen, Tage Henriksen, Vejen, Bendt Poulsen, Vejen, Vagn Smed, Askov, Karl Erik Klose, Vejen, Per Deskov, Esbjerg og Mogens Andersen, Holsted.

Museets nye muligheder med inddragelsen af Det gamle bibliotek viste sig for første gang ved legatudstillingen med Ursula Reuter Christiansen.

Gerda Birger og Solveig R. Larsen udtrådte af bestyrelsen på generalforsamlingen, og de havde allerede på et bestyrelsesmøde fået en kunstbog som påskønnelse for indsatsen gennem flere år.

Til bestyrelsen genvalgte Frode Bertelsen og Poul Verner Nielsen. Nyvalgt blev Annette Houborg og Elin Ranum. Som suppleanter valgtes Helge Busk og Karin Schultz. Som revisor Jan K. Jepsen og som revisorsuppleant Elsebeth Boysen.

Det blev besluttet at fastholde kontingentet med kr. 125,- for en person og kr. 200,- for to på samme adresse. Teresa Nielsen fortalte fra museet om årets succes med natåbent og temaet 'Noahs Ark', hvor 1600 gæster havde besøgt museet i løbet af aftenen. Mange frivillige havde hjulpet, og museet modtager gerne henvendelser fra andre, der har lyst til at hjælpe på museet. Ud over det faste personale har museet glæde af militærnægtere og kunsthistoriker-studerende fra Århus Universitet. Teresa Nielsen fortalte også om nyrehvervelser bl.a. i forbindelse med den nuværende udstilling med Henriette Hahn-Brinckmann.

Generalforsamlingen afsluttedes med et personligt og levende lysbilledforedrag ved Arne Holm Petersen fra en rejse til Island.

AKTIVITETER - TID & STED

Torsdag den 5. oktober kl. 19.30

Forfatteraften med Ib Michael: Lysbilledforedraget 'Rejsen til det grønne firben' om indianere i Amazonjunglen, Ecuador og Peru.

Entré kr. 90.00. Forsalg fra Svends Kiosk.

Lørdag den 7. oktober kl. 15.00

Fernisering på udstillingen 'Pippi og meget, meget mere'. Særudstilling med værker af Ingrid Vang Nyman.

Fri Entré. Udstillingen kan ses til den 25. februar 2001.

Onsdag den 18. oktober kl. 15.00

Efterårsbegivenhed for børn.

Eventyrfortælling ved Karen Bertelsen.

Søndag den 29. oktober kl. 15.00

Omvisning i særudstillingen med Henriette Hahn-Brinckmann. Fri Entré.

Udstillingen kan ses til den 12. november.

Onsdag den 1. november kl. 19.30

Klassisk koncert: Violin og klaver ved Christine Enevold Giesme og Marie Rørbeck. Værker af Mozart, Beethoven og Mendelsohn. Entré for medlemmer af Museums- og kunstforeningen kr. 50.00 - for øvrige kr. 70.00.

Torsdag den 9. november kl. 19.30

Peterskirken - Peters grav i barok scenografi. Lysbilledforedrag ved mag. art. Mogens Nykjær.

Arrangeret i samarbejde med Folkeuniversitetet.

Entré kr. 25.00.

Alle disse arrangementer foregår på Vejen Kunstmuseum.

INGRID VANG NYMAN

- Pippi og meget, meget mere

På Vejen Kunstmuseum er der blevet arbejdet en del med kvindelige kunstnere. I 1997 var det malerinden Anna E. Munch, senest Ursula Reuter Christiansen og Henriette Hahn-Brinckmann. Nu kommer turen til den berømte, men samtidig ukendte Ingrid Vang Nyman (IVN). Hvilket barn kender ikke Pippi Langstrømpe? Astrid Lindgrens historie er oversat til et hav af sprog. Pippi er blevet et ikon for Sverige. Hun toner frem på forsiden af DSB bladet juni 2000 under overskriften »Här kommer svenskarna«. Uanet er der en meget smuk pointe, idet Pippi er et samarbejde - 50% (illustrationerne) er dansk. Og hvad ville Pippi være uden de karakteristiske billeder?

At Vejen Kunstmuseum laver den første udstilling med værker af IVN (1916-1959), har en god forklaring. I museets arbejde med billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen dukker de gamle Vejen familier op, og her omtales af og til IVN. Men først da det drejede sig om en af hans vaser hos hendes søn, dagbladstegneren Peder Nyman (Politiken), kom der skred i sagerne. Spisestuen rundt hang hendes mørkestemte selvportrætter og andetsteds strålede hendes litografier »Barn i öst och väst«. Siden gik det fornøjelige detektivarbejde med bla. en tilfældig forbindelse til en fin samling hos en indirekte slægtning i Sverige, og ved et lykkestræk blev fem portætter fundet i Vejen på loftet af det gamle stuehus »Grønvang«.

Tilknytning til Vejen

IVNs bedstefar var den navnkundige nationalbankdirektør Johannes Lauridsen (1847-1920), en af Vejens 'grundlæggere'. Blandt hans seks børn var IVNs far, Peder Vang Lauridsen (1890-1923), der blev gift med Helga Petersen, hvis far ledede Vejen Trælast. Peder drev fra 1918 landbrug på Gramgaard, men fik tuberkulose og døde, da IVN var syv år. Også hun fik sygdommen og måtte sendes på lange sanatorieophold.

Kunstens verden

Uden boglig uddannelse blev det kunsten, der fyldte IVNs liv. Vejen gik via Kunstakademiet i København. I løbet af 1930'erne og begyndelsen af 40'erne fik hun arbejdet med tegning, maleri, skulptur og keramik inden hun drog til Sverige.

Efter i Stockholm i 1940 at have født sin søn Peder, var hun længe bosat i Vejen hos sin onkel Olav Vang Lauridsen på slægtsgården »Grønvang«. Der skabte hun portætter af sin søn siddende i haven mellem blomsterne. Allerede her ses hendes 'tegneserie stil' med tydelig optrækning af konturerne. Det var en teknik, som europæiske kunstnere gjorde brug af fra 1880'erne stærkt inspireret af de japanske træsnit.

Livet i Stockholm

I kraft af svigerfamiliens og venners forbindelser til forlags- og dagbladsverdenen kom IVN i Stockholm hurtigt 'på rette hylde'. Fra hun i 1945 debuterede som illustratør med tegninger til kusinen Pipaluk Freuchens bog »Ivik den faderløse« og til den da ukendte Astrid Lindgrens »Pippi Langstrømpe« var det slut med 'den frie kunst'. Det blev illustrationsopgaverne, der tog

tiden. Selv om hun efter datidens normer forlangte ualmindelig høje honorarer, var en verdenssensation som Pippi ikke noget hun kom til at 'leve fedt af'. Hun krævede et gennemført produkt, der har krævet meget af hende - og kunne give tvister med forlagsmedarbejderne. De så dog hendes talent. Det var dem, der havde udvalgt hende til at tegne Pippi, og året efter kom hele fem bøger med hendes billeder. Samtidig skabte hun bl.a. tegneserien »Petronella« og lavede mindst et par forsider til satirebladet »Joker«. I 1947 kom syv med hendes illustrationer, i 1948 to (og litografimappen »Barn i öst och väst«), syv i 1949 og dertil trebinds læsebogen »Nu skal vi läsa«. Derefter kom der højst et par bøger om året, og i 1954 flyttede hun tilbage Danmark. De psykiske lidelser hun længe havde døjet med tog til. Alligevel udkom i 1957 Astrid Lindgrens »Här kommer Pippi Långstrump« med IVNs helt nye illustrationer og i årene 1957-59 arbejdede hun med at omskabe Pippi historierne til tegneserieforløb. Luciadag, den 13. december, 1959 var livet blevet for meget for IVN, og hun valgte selv at gøre en ende på det hele. Måske netop dette tragiske endeligt har været årsagen til at denne begavede kunstner er gået i glemmebogen.

Teresa Nielsen

Museets åbningstider:

Tirsdag - fredag kl. 10-16. Lørdag - søndag kl. 11-17.
Mandage lukket (Undtagen 2. påskedag og 2. pinsedag)
Fri entré.

Redaktion: Poul Erik Hansen (ansvarshavende)

Badstuegade 6, 6100 Haderslev. Tlf. 74 525715.

Poul Verner Nielsen, Gunnarsvej 7, 6600 Vejen. Tlf. 75362870.

Sv. Holm Larsen, Bakkevej 3, 6600 Vejen. Tlf. 75 360633.

Bladets red. modtager gerne stof fra foreningens medlemmer.